

ΑΛΒΑΝΙΚΑ ΕΘΙΜΑ

Ἐπὶ μακρὰ ἔτη διαμείνας ἐν τῇ Ἄνω Ἀλβανίᾳ καὶ ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός μου εἰς στενὴν μετὰ τῶν Ἀλβανῶν σχέσιν εὐρισκόμενος, ἠδυνήθην ἐκ τοῦ συνεγγυς νὰ σπουδάσω τὰ ἔθιμα τοῦ λαοῦ ἐκείνου, ἅτινα καὶ διὰ τὸ περίεργον αὐτῶν καὶ διὰ τὴν μεγάλην σχέσιν, ἣν ἔχουσι μετὰ τῶν ἐν τισιν ἐπαρχίαις τῆς Ἑλλάδος ἐπικρατούντων, πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον δι' ἡμᾶς ἰδίως τοὺς Ἕλληνας ἔχουσι, καὶ εἶναι ἐπομένως ἄξια νὰ ἀναγνωσθῶσιν ἐνώπιον τοῦ ἐκλεκτοῦ τούτου ἀκροατηρίου.

Ἐκ τῶν ἐθίμων τούτων προὔτιμῃσα νὰ ἀναφέρω τρία, ἅτινα μᾶλλον τῶν λοιπῶν εἰσι περίεργα. Εἶναι δὲ ταῦτα τὸ ἔθιμον τοῦ αἵματος-Γκιᾶκου Ἀλβανιστί—ἡ λεγομένη Μπέσα, ἡ τόπον συμβολαίου ἐν τῇ Ἀλβανίᾳ ἐν γένει ἐπέχουσα, καὶ ὁ Γάμος. Καὶ κατὰ πρῶτον περὶ τοῦ αἵματος.

Προτοῦ νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν ἀφήγησιν τοῦ ὅσον ἀπαισίου τόσον καὶ περιέργου τούτου ἐθίμου, ἐπιτραπήτω μοι νὰ εἶπω ὀλίγα τινα περὶ τῆς Ἄνω ἐν γένει Ἀλβανίας. Ἡ ἄνω Ἀλβανία ἀποτελεῖται κυρίως ἐξ ἑπτὰ ἐπαρχιῶν, αἵτινες μολονότι κατοικοῦνται ὑπὸ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς φυλῆς, ἔχουσι τσαύτας διαφορὰς μετὰ τῶν καὶ ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν καὶ ὡς πρὸς τὰ ἔθιμα καὶ ὡς πρὸς τὰ παραδόσεις ἐν γένει, ὥστε ἡδυνάτό τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι αἱ ἐπαρχίαι αὗται κατοικοῦνται ὑπὸ ἀνομοίων φυλῶν. Ὁ ἐν Σκόδρᾳ π. γ. διαμένων καὶ μεταβάς αἰφνης εἰς Γουσίניαν δυσκολώτατα δύναται νὰ συνεννοηθῇ μὲ τοὺς ἐκεῖ Ἀλβανοὺς ἕνεκα τῆς μεγίστης διαφορᾶς τῆς γλώσσης των.

Αἱ τῆς ἄνω Ἀλβανίας ἐπαρχίαι εἶναι αἱ ἑξῆς :

1ον) Ἐπαρχία Σκόδρας, μὲ πρωτεύουσαν ὁμώνυμον, καὶ ἔδραν γενικοῦ Διοικητοῦ. Ἐχει ἐν ὅλῳ 206 χιλιάδας κατοίκων, ἐξ ὧν 106 χιλιάδας Μουσουλμάνους, 4 χιλιάδας ὀρθοδόξους, καὶ 96 χιλιάδας καθολικούς. Μεταξὺ τῶν τελευταίων τούτων συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ ὀνομαστοὶ Μιρῶται, οἵτινες εἰς 18 χιλιάδας συμποσούμενοι, ὀνόματι μόνον εἶναι ὑποτελεῖς τῇ Τουρίᾳ, πράγματι ὅμως εἶναι ἐντελῶς ἀνεξάρτητοι, ὑπὸ χριστιανοῦ Διοικητοῦ, ὑπὸ τῶν ἰδίων ἐκλεγομένου, κυβερνώμενοι.

2ον) Ἐπαρχία Γουσίνας, μὲ ὁμώνυμον πρωτεύουσαν ἔχει ἐν ὅλῳ 15 χιλ. κατοίκων, ἐξ ὧν 13 χιλιάδας Τούρκους καὶ 2 χιλ. ὀρθοδόξους.

3ον) Ἐπαρχία Ἰπέκ μὲ 49 χιλιάδας κατοίκων, ἐξ ὧν 33 χιλιάδας

Ἰ Ἀνεγνώσθῃ ἐν τῷ Φιλ. Συλλόγῳ Παρτασῶν τὴν 5 Δεκεμβρίου ε. ε.

Όθωμανούς, 2 χιλιάδας καθολικούς και 14 χιλιάδας ὀρθοδόξους.

(4ον) Ἐπαρχία Γιακόβας με ὁμώνυμον πρωτεύουσαν ἔχει ἐν ὅλῳ 62 χιλιάδας κατοίκους, ἐξ ὧν 53 χιλιάδας Όθωμανούς, 8 χιλιάδας καθολικούς και 1000 ὀρθοδόξους.

6ον) Ἐπαρχία Κοσόβου με 80 χιλιάδας κατοίκων, ἐξ ὧν 55 χιλιάδας Μουσουλμάνους, 3 χιλιάδας καθολικούς, και 22 χιλιάδας ὀρθοδόξους. Καί

7ον) Ἐπαρχία Δίμπρας με 60 χιλιάδας κατοίκων, ἐξ ὧν 50 χιλιάδες Όθωμανούς και 10 χιλιάδας ὀρθοδόξους.

Ἡ ἄνω Ἀλβανία, και ἰδίως ὁ Νομός Σκόδρας, περιβρέχεται ὑπὸ δύο μεγάλων ποταμῶν πλωτῶν, τοῦ Μπουγιάνα και τοῦ Δρίνου, ἔχει δὲ και μίαν μεγάλην λίμνην, δι' ἧς συγκοινωνεῖ ἡ Σκόδρα μετὰ τοῦ Μαυροβουνίου. Ἐν τῇ λίμνῃ ταύτῃ, ἐξ ἧς πηγάζει ὁ ποταμός Μπουγιάνας, ὑπάρχουσι πάντοτε δύο ἢ τρία μικρὰ θωρηκτὰ ἀτμόπλοια, προωρισμένα ὥπως ἐπισκοπῶσι τὰς κινήσεις τῶν Μαυροβουνίων.

Μετὰ τὰ ὀλίγα ταῦτα γενικὰ ἐπιλαμβάνομαι ἀμέσως τοῦ κυρίως θέματός μου, μὴ ἐπιθυμῶν νὰ καταχρασθῶ ἐπὶ πολὺ τῆς εὐμενοῦς ὑμῶν προσοχῆς.

ΑΙΜΑ

Ἔθιμον τοῦ αἵματος παρὰ τοῖς Ἀλβανοῖς σημαίνει τὴν ὑποχρέωσιν, ἣν νομίζουσιν ὅτι ἔχουσιν οἱ συγγενεῖς φονευθέντος ἢ πληγωθέντος τινὸς νὰ ἐκδικηθῶσιν ἐπὶ τινος οἰουδήποτε συγγενοῦς τοῦ φονέως.

Τὸ τοῦ αἵματος ἔθιμον ἐπικρατεῖ ἐν ἀπάσῃ ἐν γένει τῇ Ἀλβανίᾳ. Ὁ Ἀλβανὸς ἐκεῖνος, οὔτινος ἐφόνευσαν ἢ ἐτραυμάτισαν συγγενῇ τινα θεωρεῖται ἐσχεῖ ἄτιμος, ἂν δὲν δυνηθῇ νὰ λάβῃ ὀπίσω τὸ αἷμα παρὰ τοῦ φονέως ἢ παρὰ τινος τῶν συγγενῶν του· οὐδεὶς τὸν πλησιάζει ἵνα μὴ μολυνθῇ ὑπὸ τῆς ἀτιμίας του· και αὐτοὶ οἱ στενότεροὶ του συγγενεῖς μετὰ προσοχῆς τὸν ἀποφεύγουσιν, ὥπως μὴ φωραθῶσι συνδιαλεγόμενοι μετὰ τοῦ Παρία τούτου.

Ἐλλείψει καταλλήλων συγγραμμάτων δὲν δύναται τις νὰ ἀνεύρῃ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐθίμου τούτου. Μελετῶν ὁμῶς ἐπιπταμένως τὰ πολυπληθῆ τῶν Ἀλβανῶν ᾄσματα, συμπεραίνει ὅτι τὸ ἔθιμον τοῦτο εἶναι παλαιότατον. Οἱ Ἀλβανοὶ ἔχουσιν ἀληθῆ μανίαν νὰ μελοποιῶσιν ἀκαταπαύστως πᾶσαν πρᾶξιν ἔχουσαν κατ' αὐτοὺς χροιάν ἡρωϊσμοῦ. Ἐφόνευσέ τις π. χ. δύο ἢ τρεῖς ἀνθρώπους; εἶναι ἥρως! Ἰδοὺ ἀμέσως και νέον δι' αὐτὸν ᾄσμα! Ἀντὶ τοῦ φονέως ἐδολοφόνησεν ἕτερος μεμακρυσμένον τινὰ συγγενῇ του, ὅπως ἀθῶον τοῦ ἐγκλήματος; Εἶναι και οὗτος ἥρως! Ἰδοὺ και πάλιν νέον ᾄσμα διὰ τὸν ἥρωα! Ἐκ τῶν ᾄσμάτων λοιπὸν τούτων

καταφαίνεται ὅτι ἡ συνήθεια τοῦ αἵματος εἶναι ἀρχαιοτάτη. Ὑπῆρχεν ἐποχή κατὰ τὴν ὅποیان ὀλόκληρα σχεδὸν χωρία κατεστρέφοντο ἐνεκα τοῦ θηριώδους τούτου ἐθίμου, καθόσον εἰς τοὺς παλαιούς χρόνους ὁ φόνος χωρικοῦ τινος δὲν ἐθεωρεῖτο, ὅπως σήμερον, ὡς μερική προσβολή τῆς αἰκογενείας μόνον τοῦ φονευθέντος, ἀλλ' ὡς γενική, προσβάλλουσα καιρίως σύμπαν τὸ χωρίον, καὶ ἐπομένως ἅπαντες οἱ χωρικοὶ ὤφειλον νὰ λάβωσι τὰ ὅπλα ἵνα ἐκπλύνωσι τὸν ῥύπον, ἐπιπίπτοντες κατὰ τοῦ χωρίου τοῦ φονέως καὶ φονεύοντες ἀδιαικρίτως πάντα, ὃν ἀπῆντων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ των.

Πλεῖστα ὅσα παραδείγματα τῆς πανωλεθρίας ταύτης ἡδυνάμην νὰ ἀναφέρω, θέλω ὅμως ἀρκεσθῆ εἰς δύο, ἐξ ὧν ἓν μὲν ἀναφέρει ὁ πολυμαθὴς καθολικὸς ἐπίσκοπος Monsignor Don Massci, τὸ δ' ἕτερον ὁ ἐπὶ δεκαετίαν ἐν Σκόδρᾳ διαμείνας Γάλλος πρόξενος κ. Hecquart.—Εἰς τὸ χωρίον Πούλατι ἐγένετο ἄλλοτε ἐμπορικὴ πανήγυρις, εἰς ἣν πλεῖστοι συνέρρεον ἐκ τῶν πέριξ χωρίων πρὸς πώλησιν τῶν προϊόντων των. Κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν οἱ Ἀλβανοὶ φέρουσι πάντοτε μεθ' ἑαυτῶν ὀλόκληρον πανοπλίαν, ἥτοι ὅπλον, ζεῦγος ἀργυρῶν καὶ διαφόροις λίθοις πεποικιλμένων πιστολίων, καὶ πλεῖστα φυσίγγια ἐπιδεικτικῶς κρεμάμενα ἐκ τινος δερματίνου ζωστήρος. Μετὰ τὸ πέρας τῆς πανηγύρεως χωρικοὶ τινες μεταδάντες εἰς τι πανδοχεῖον συνδιεσκέδαζον τρώγοντες καὶ ἀφθόνως θύοντες τῷ Βάκχῳ. Αἰφνὴς εἰς ἐξ αὐτῶν ἐγείρεται, κραυγάζει ὅτι ἀπώλεσεν ἐκ τοῦ ζωστήρος του ἓν φυσίγγιον, ὅπερ βεβαίως θὰ τῷ ἐκλεψέ τις τῶν συνδαιτυμόνων. Διαμαρτύρονται οἱ ἄλλοι περὶ τῆς ἀθωότητός των, πλὴν οὗτος ἐπιμένει, ἐξαγριούται, καὶ ἐπὶ τέλους ἐξαγαγὼν ἓν ἐκ τῶν πιστολίων του φονεῖ τὸν πλησιέστερον συνδαιτυμόνα καὶ τρέπεται εἰς φυγὴν. Ὁ φονευθεὶς κατήγετο ἐκ τοῦ χωρίου Τοπλάνα, ὁ δὲ φονεὺς ἐκ τοῦ χωρίου Κύρι. Ἀμα τῇ διαδόσει τοῦ ἐγκλήματος ἅπαντες οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Τοπλάνα ὀπλισθέντες ἐπέπεσον κατὰ τοῦ χωρίου Κύρι, ἔκαυσαν πλείστας οἰκίας, καὶ ἐφόνευσαν τὰ $\frac{2}{3}$ τῶν κατοίκων του. Ἦθελον δὲ βεβαίως ἐξολοθρεῦσαι αὐτὸ ἐντελῶς, ἂν δὲν προσέτρεχον εἰς τὸν τόπον τῆς συμπλοκῆς οἱ καθολικοὶ ἱερεῖς, κρατοῦντες τὸν Σταυρόν καὶ τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον. Τὸ περίεργον εἶναι ὅτι κατὰ τὰς ἀγρίας ταύτας συμπλοκάς ἐνεργὸν λαμβάνει μέρος καὶ τὸ ὠραῖον φύλον, ἐνθαρρύνον τοὺς ἄνδρας εἰς τὴν σφαγὴν καὶ ὑποσχόμενον τὸ ἡρωϊκώτερον ἄσμα εἰς τὸν μείζονα θηριωδίαν ἐπιδειξόντα.

Ὁ κ. Hecquart ἀναφέρει τὸ δεύτερον παράδειγμα· ἐπρόκειτο δύο χωρικοὶ νὰ διανείμωσι δύο ἵππους, ἐξ ὧν ὁ εἰς ἣν κατὰ τι νεώτερος τοῦ ἄλλου· ἐγείρεται φιλονεικία τίς θὰ λάβῃ τὸν νεώτερον· ἕκαστος ἐπιμένει, καὶ ἐπὶ τέλους τὸ πιστόλιον λύει τὴν διαφοράν. Οἱ συγχωρικοὶ τοῦ

φονευθέντος σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἐπιπεσόντες κατὰ τοῦ χωρίου Λόγια κατέστρεψαν αὐτὸ σχεδὸν ἐξ ὅλακλήρου, διότι ἐκ τῶν 63 οἰκιῶν, ἃς εἶχε, μόλις ἔμειναν 9, ἐκ δὲ τῶν 250 κατοίκων τοῦ μόλις ἐσώθησαν διὰ τῆς φυγῆς περὶ τοὺς εἴκοσιν.

Αἱ συμπλοκαὶ αὗται τὴν σήμερον ἐμετριάσθησαν σπουδαίως διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ καθολικοῦ κλήρου, ὅστις διὰ τῆς λεγομένης Μπέσας κατώρθωσε νὰ περιορίσῃ τὰς ἐρίδας ταύτας μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων μόνον οἰκαγενειῶν, καὶ οὐχί, ὡς πρότερον, σύμπαντος τοῦ χωρίου.

Μ Π Ε Σ Α

Ἡ Μπέσα εἶναι οἶονεὶ προφορικὸν συμβόλαιον ἐντελῶς ἀπαραβίαστον παρὰ τοῖς Ἀλβανοῖς. Εἰς τὰς ἐν γένει ὑποθέσεις των οἱ Ἀλβανοὶ εἶναι λίαν στρεψόδιοι· οὔτε ὑπόσχεσις, οὔτε ὁ μεγαλείτερος ὅρκος ἰσχύει νὰ συγκρατήσῃ τὸν Ἀλβανὸν εἰς τὰς ὑποχρεώσεις του· μόλις ὅμως ἐκφέρει δις τὴν λέξιν Μπέσα, προτείνων ἅμα τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐν εἴδει ἐπισφράγισεως τοῦ ὅρκου του, τότε δύναται τις νὰ εἶναι βέβαιος ὅτι θὰ τηρήσῃ τὸν λόγον του. Πολλάκις συνέπεσε νὰ ἴδω ὄρεινους Ἀλβανούς ἀρνούμενους ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τὰ χρέη τῶν, καὶ προθύμως δεχομένων νὰ ὀρκισθῶσιν ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου ὅτι οὐδὲν ὀφείλουσι· μόλις ὅμως ὁ εὐφυῆς δικαστὴς ἀπέτεινεν αὐτοῖς τὴν ἐρώτησιν «Μπέσα, Μπέσα δὲν χρεωστεῖς;» εἶδον αὐτοὺς ταρασσομένους καὶ ὁμολογοῦντας ἐν τέλει τὴν ὀφειλὴν των· τοσοῦτον ἱερὰ θεωρεῖται ἡ Μπέσα. Διὰ τοῦ ἀσφαλοῦς λοιπὸν τούτου μέσου οἱ καθολικοὶ ἱερεῖς κατώρθωσαν νὰ περιορίσωσι τὰς λεηλασίας ταύτας, καὶ ἤδη μόνον οἱ συγγενεῖς τοῦ φονευθέντος εἰσὶν ὑποχρεοὶ νὰ λάβωσι τὸ αἷμα.

Ὅταν Ἀλβανὸς τις, Ὁθωμανὸς ἢ Χριστιανὸς, φονεύσῃ ἢ πληγώσῃ ἕτερον, ἅπαντες οἱ συγγενεῖς τοῦ φονέως πρέπει νὰ κρυφθῶσι πάραυτα, διότι μόλις γνωσθῇ ἡ τῆς δολοφονίας εἰδησις, αἱ οἰκίαι αὐτῶν πολιορκοῦνται ὑπὸ τῶν συγγενῶν τοῦ φονευθέντος, μέχρι τῆς ἀφίξεως ξένου τινὸς προσώπου, ὅπερ κατορθοῖ νὰ ἐπέλθῃ προσωρινή τις ἀναχωρῇ τῆς ὑφισταμένης ἐρίδος. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο δὲ τε φονεὺς καὶ οἱ συγγενεῖς του οὐδένα διατρέχουσι κίνδυνον, διότι ἐν περιπτώσει καθ' ἣν οἱ τοῦ φονευθέντος συγγενεῖς ἤθελον παραβιάσει τὴν δοθεῖσαν Μπέσαν, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὑποχρεοῦνται νὰ πληρώσωσιν ὠρισμένον τι πρόστιμον—συνήθως 1500 γρόσια, ἥτοι τριακόσια φράγκα—, θεωροῦνται καὶ διὰ παντὸς ἡτιμασμένοι.

Παρελθούσης ὅμως τῆς ἀναχωρῆς, οὐδὲν πλέον ἀναχαιτίζει τοὺς συγγενεῖς τοῦ φονευθέντος νὰ λάβωσι τὸ αἷμα παρὰ τοῦ φονέως ἢ παρὰ τι-

νος συγγενοῦς του. Ἡ οἰκογένεια τοῦ φονευθέντος θεωρεῖ ἐαυτὴν βεβαρυμένην ὑπὸ δεινοῦ ἐφιάλτου μέχρις οὗ κατορθώσῃ νὰ ἐκδικηθῇ· καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ μικρὰ παιδία οὐδὲν ἄλλο ὀνειρεύονται ἢ τὴν ἀνάκτησιν τοῦ αἵματος. Ἀρχονται λοιπὸν παρακολουθοῦντες νυχθημερὸν βῆμα πρὸς βῆμα τὸν φονέα ἢ τοὺς συγγενεῖς του, οἵτινες ἀναγκάζονται νὰ περιπλανῶνται ὡς ἀλήται τῇδε κακεῖσε φόβῳ μὴ δολοφονηθῶσιν. Εὐτυχῶς οἱ φυγάδες οὗτοι ἐνεκα ἐτέρου ἐθίμου εὐρίσκουσι πανταχοῦ τροφὴν καὶ ἐνδύματα. Ὅσον μεγαλειτέραν ἐπιρροὴν κέκτηται ἡ οἰκογένεια τοῦ θύματος των, τόσον περισσότερον οἱ φονεῖς ἐκτιμῶνται, καὶ τοσοῦτον μεγαλειτέρων περιποιήσεων τυγχάνουσι παρὰ τοῖς διαφόροις χωρίοις ἐνθα καταφεύγουσιν. Ἐν τούτοις σπανιώτατα διαφεύγουσι τὸ μοιραῖον τέλος, ὅπερ τοὺς ἀναμένει. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετὰ τινα χρόνον οἱ τοῦ θύματος συγγενεῖς κατορθοῦσι νὰ φονεύσωσιν εἴτε τὸν ἴδιον φονέα εἴτε ἑτῆρόν τινα συγγενῆ του· οὕτω δέ, ἀνακτωμένης διὰ τοῦ νέου τούτου φόνου τῆς τιμῆς, λήγει ἡ περαιτέρω καταδίωξις. Ἐνίοτε ὁμως συμβαίνει οἱ τοῦ θύματος συγγενεῖς νὰ φονεύσωσι δύο μέλη ἐκ τῆς οἰκογενείας τοῦ φονέως, ἢ μὴ δυνάμενοι νὰ λάβωσι τὸ αἷμα ἀπ' εὐθείας παρὰ τῆς οἰκογενείας τοῦ φονέως, λαμβάνουσιν αὐτὸ παρὰ τινος λίαν μεμακρυσμένου συγγενοῦς του· τότε δὲ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει οἱ συγγενεῖς τοῦ φονέως βλέποντες ὅτι ἐπλήρωσαν ἀκριβώτερον τὸ ὀφειλόμενον αἷμα, ἀπὸ ὀφειλετῶν μεταβάλλονται εἰς δανειστάς, καὶ λαμβάνουσιν ἅπαντα τὰ μέτρα ὅπως λάβωσιν αὐτοὶ πλέον τὸ ὀφειλόμενον αἷμα· ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει οἱ συγγενεῖς τοῦ φονευθέντος βλέποντες ὅτι τὸ αἷμα ἐλήφθη παρ' ἀτόμου, ὅπερ δὲν ἦτο ὑπόλογον διὰ τὸν πρῶτον φόνον, ἐτοιμάζονται νὰ ἐκδικηθῶσι τὸν ἀδίκως φονευθέντα συγγενῆ των. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις ἡ ἀρχικὴ ἔρις λαμβάνει εὐρυτέρας διαστάσεις, προξενούσα συνήθως τὸν θάνατον πλείστων προσώπων. Ἰδοὺ πίναξ, ἀκριβῶς ἀναφέρων τὸν ἐκ τοιαύτης αἰτίας ἀριθμὸν τῶν φονευθέντων κατὰ τὸ 1885 ἐν τῇ περιφερείᾳ, εἰς ἣν διέμενον:

Εἰς τὸ χωρίον Νίκαϊ—μὲ 387 οἰκίας—ἐφονεύθησαν 52 ἄνθρωποι.

Εἰς τὸ χωρίον Σόσι—μὲ 170 οἰκίας—ἐφονεύθησαν 4.

Εἰς τὸ χωρίον Σάλια—μὲ 275 οἰκίας—ἐφονεύθησαν 25.

Εἰς τὸ χωρίον Ντουσμάνι—μὲ 145 οἰκίας—ἐφονεύθησαν 17.

Εἰς τὸ χωρίον Πλάντι—μὲ 180 οἰκίας—ἐφονεύθησαν ἐπίσης 17.

Ἐνίοτε ὁ φονεὺς μὴ ἔχων συγγενεῖς καὶ ἐπιθυμῶν νὰ διασώσῃ τὴν κεφαλὴν του, ἀπέρχεται εἰς μεμακρυσμένους τόπους, ἐνθα διαμένει ἐπὶ δεκάδας ἐτῶν· εἴτα δὲ ὑποθέτων ὅτι ἐλησμονήθη πλέον τὸ ἐγκλημὰ του ἐπανέρχεται ἀμέριμνος εἰς τὸ χωρίον του. Καὶ ὁμως, καίτοι τοσοῦτος

χρόνος διέρρευσε, οἱ συγγενεῖς τοῦ φονευθέντος οὐδόλως ἐλησμονήσαν τὴν προσβολήν, ὃ δὲ φονεὺς ἀποτίει συνήθως διὰ τῆς ζωῆς του τὸ ἔγκλημά του. Ἀλλὰ καὶ μακρὰν ἐνίστε τῆς πατρίδος του εὐρισκόμενος ὁ φονεὺς πληρόνει τὸ αἷμα. Πολλάκις εἰς Κωνσταντινούπολιν φονεύονται ἐν μέσῃ ἀγορᾷ Ἀλβανοί, ἀνακαλύπτεται δὲ ὅτι ὁ φονεὺς, ἔχων πρὸ πολλοῦ λαμβάνειν αἷμα καὶ ἀπελπισθεὶς ν' ἀναμένη εἰς Ἀλβανίαν τὸν ὀφειλέτην του, ἔρχεται εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐξοφλεῖ τὸν λογαριασμόν του.

Ἀλλὰ θὰ μὲ ἐρωτήσητε, ἡ διοίκησις δὲν τιμωρεῖ τὰ τοιαῦτα ἔγκλήματα : Δὲν δύναται νὰ προστατεύσῃ τὴν ζωὴν τῶν ἀπειλουμένων ; Ὅχι δυστυχῶς ἐν Ἀλβανίᾳ ἡ ἀνάκτησις τοῦ αἵματος εἶναι Νόμος, ἐπιστήμως ἀνεγνωρισμένος ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς, ἐπομένως οἱ τυχόν συλλαμβανόμενοι φονεῖς οὐδόλως τιμωροῦνται, ἀπλῶς μόνον ὑποχρεοῦνται νὰ καταβάλλωσιν εἴκοσιν ὀθωμανικὰς λίρας εἰς τὸ ἰδιαιτέρον ταμεῖον τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ. Καὶ τὸ χρηματικὸν τοῦτο πρόστιμον καθίσταται οὕτως αἰτία οὐ μόνον νὰ μὴ λαμβάνηται οὐδὲν μέτρον περιστολῆς τοῦ ἀποτροπαίου τούτου ἐθίμου, ἀλλὰ καὶ ἐπιτηδείως νὰ ἐνθαρρύνηται καὶ νὰ αὐξάνῃ, ὡς σπουδαίως ἐξαγκοῦν τὰς προσόδους τῶν ἐκάστοτε γενικῶν διοικητῶν.

Πρὸ τινων ἐτῶν τῇ ἐνεργείᾳ καὶ πάλιν τῶν καθολικῶν ἱερέων ἐπῆλθε νεωτερισμὸς τις εἰς τὸ ἔθιμον τοῦ αἵματος. Ὁ φονεὺς δηλαδὴ ἀγοράζει τὸ χυθὲν αἷμα, ἥτοι πληρόνει χρηματικὴν τινα ποσότητα εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ θύματος του, καὶ ἐξοφλεῖ οὕτω τὸν ὀφειλόμενον λογαριασμόν. Ὁ νεωτερισμὸς αὗτος εἰσῆχθη ἤδη εἰς ἀπάσας τὰς φυλάς, ἐκτὸς τῶν Μιρδιτῶν, παρ' οἷς θεωρεῖται αὐτόχρημα ὡς ἀτιμία. Αἱ λεπτομέρειαι τῆς τοιαύτης πρωτοφανοῦς ἀγοροπωλησίας εἶναι λίαν περίεργοι, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιτραπήτω μοι νὰ τὰς ἀναφέρω ἐνταῦθα.

Ὅταν ὁ φονεὺς πρὸ πολλοῦ ἐγκατέλειψε τὸ χωρίον του, διάφοροι φίλοι αὐτοῦ μεταβαίνουν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φονευθέντος καὶ προσπαθεῦσι διὰ θερμῶν παρακλήσεων νὰ κάμψωσι τοὺς στενοτέρους συγγενεῖς τοῦ θύματος καὶ νὰ τύχωσι τῆς συγγνώμης αὐτῶν. Ἐὰν ἡ ἀπόπειρα αὕτη ἀποτύχῃ, τότε προστρέχουσιν εἰς τὴν θρησκείαν. Ὁ ἱερεὺς τοῦ χωρίου φέρων τὸ ἐπιτραχήλιόν του καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ τινος παιδός, φέροντος τὸν Σταυρὸν καὶ τὸ Εὐαγγέλιον, εἰσέρχεται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ θύματος καὶ ἐξορκίζει ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ τοὺς συγγενεῖς του νὰ συγχωρήσωσι τὸν φονέα. Ἐὰν μείνωσιν ἀκαμπτοι εἰς τὰς παρακλήσεις αὐτοῦ, τότε ὁ ἱερεὺς ἀπειλεῖ αὐτοὺς διὰ τοῦ ἀφορισμοῦ, καὶ ἐπὶ τέλους ἐκφέρει βροντωδῶς τὴν ἐξῆς κατάραν : «Εἴθε ἡ σφαῖρά σας νὰ μὴ τύχῃ ποτὲ τοῦ σκοποῦ της· εἴθε ἡ πυρῖτίς σας νὰ μὴ ἀναφλεχθῇ ποτε, εἴθε νὰ ἀποθά-

νητε ἅπαντες μὲ ὅπλα γεμισμένα !» Εἶναι πρᾶγμα σπανιώτατον οἱ τελευταῖοι οὗτοι λόγοι τοῦ ἱερέως νὰ μὴ στεφθῶσιν ὑπὸ ἐπιτυχίας· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ συγγενεῖς τοῦ φονευθέντος δέχονται ἐπὶ τέλους νὰ συγχωρήσωσι τὸν φονέα. Ὅρισθείσης τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν θὰ λάβῃ χώραν ἡ συμφιλίωσις, οἱ πλέον μεμακρυσμένοι συγγενεῖς τοῦ θύματος μεθ' ὅλων τῶν συγγενῶν τοῦ φονέως διευθύνονται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φονευθέντος, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἱερέα μετὰ τοῦ Σταυροῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου. Ὅπισθεν τούτων ἀκολουθεῖ πλῆθος ἄλλων ἀνθρώπων, ὧν ἕκαστος φέρει μίαν κοιτῖδα, εἰς ἣν ἐπαναπαύεται καὶ ἓν βρέφος. Ὅσον περισσότεραι κοιτῖδες συσσωρευθῶσι, τόσον μεγαλοπρεπεστέρα καὶ ἱερωτέρα θεωρεῖται ἡ παράδοξος αὕτη τελετή. Τὴν συνοδίαν κλείει ὁ φονεύς, δεδεμένας ἔχων τὰς χεῖρας καὶ φέρων εἰς τὸν λαιμὸν τὸ φονικὸν ὅπλον. Προτοῦ νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν οἰκίαν, ἀποκαλύπτονται ἅπαντες καὶ θέτουν τὰ καλύμματα τῶν ἐπὶ τῶν κοιτῖδων· καὶ τινες μὲν αὐτῶν μετὰ τοῦ ἱερέως εἰσάγουσι τὸν φονέα εἰς τὴν οἰκίαν τοποθετοῦντες αὐτὸν παρὰ τῇ ἐστίᾳ, οἱ δὲ ἕτεροι θέτουν τὰς κοιτῖδας παρὰ τὴν θύραν, φροντίζοντες ὥστε τὰ ἐν αὐτοῖς βρέφη νὰ βλέπωσι πρὸς τὴν Ἀνατολήν. Τούτου γενομένου, ὁ τοῦ θύματος πλησιέστερος συγγενής, ὥσει νὰ ἡγνόει ἐντελῶς περὶ τίνος ἐντελῶς ἐπρόκειτο, ἐρωτᾷ τὸ αἴτιον τῆς τοιαύτης συναθροίσεως. Τότε ὁ ἱερεὺς ἀναπολῶν ἐν συντόμῳ ἄπασαν τὴν ἱστορίαν τοῦ αἵματος τούτου, ἱκετεύει αὐτὸν νὰ συγχωρήσῃ τὸν φονέα, ὅστις ἐν βρασμῷ δῆθεν ψυχῆς ἐξετέλεσε τὴν ἀνθρωποκτονίαν. Οὗτος κατ' ἀρχὰς ἀνθίσταται, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἀρπάζει μίαν ἐκ τῶν κοιτῖδων, κάμνει πολλάκις τὸν γύρον τοῦ δωματίου ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ, καὶ τοποθετεῖ αὐτὴν οὕτω, ὥστε τὸ ἐν αὐτῇ παιδίον νὰ βλέπῃ πλέον οὐχὶ ὡς πρότερον πρὸς τὴν Ἀνατολήν, ἀλλὰ πρὸς τὴν Δύσιν. Οἱ ἕτεροι συγγενεῖς μιμοῦνται τὸ παράδειγμά του, ἐκδηλοῦντες οὕτω διὰ τῶν ἀλλοκότων τούτων κινήσεων τὴν συγκατάθεσίν των. Τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ ἱερεὺς ὀδηγεῖ τὸν φονέα, κάτω νεύοντα, ἔμπροσθεν τῶν συγγενῶν τοῦ θύματος καὶ γονατίζων μετ' αὐτοῦ λέγει : « Ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Νικολάου συγχωρήσατέ τον. » Ὁ ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας συγκινεῖται, κλαίει, βλέπει πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ λέγει : « Ἡ καρδία μου δὲν εἶναι εἰσέτι ἐτοίμη ». Ἐπὶ τέλους μετὰ δισταγμούς, οἵτινες ἐνίστε διαρκοῦσι πολλὰς ὥρας, ἀνεγείρει τὸν δολοφόνον, τῷ ἀποσπᾷ τὸ ἀνθρωποκτόνον ὅπλον, καὶ ἀφοῦ τὸν ἐλευθερώσῃ τῶν δεσμῶν του, τὸν ἐναγκαλιζέται λέγων : « Μπέσα, μπέσα, σὲ συγχωρῶ ». Εἶναι ὄντως συγκινητικὴ ἡ στιγμὴ αὕτη νὰ βλέπῃ τις γέροντα πολὺν συγχωροῦντα καὶ ἐναγκαλιζόμενον τὸν φονέα τοῦ μονογενοῦς του πολλάκις υἱοῦ ! Ἄπαντες οἱ συγγενεῖς

ἐναγκαλίζονται ἐπίσης τὸν φονέα καὶ ἐπαναλαμβάνουσι τὸ «Μπέσα, μπέσα, σὲ συγχωρῶ». Τότε εἷς ἐνδείξιν εὐγνωμοσύνης ἅπαντες οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι τοῦ φονέως προσφέρουσι τὰ ὅπλα των εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ θύματος, καὶ εἶτα κάθηνται εἰς τράπεζαν, ἐνθα ἡ βακὴ ἐνεργὸν λαμβάνει μέρος. Μετὰ τὸ πέρας τούτου ὁ ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας ἐπαναδίδει τὰ ὅπλα τῶν ξένων του, κρατῶν μόνον ὀλίγα ὡς ἐνέχυρον τοῦ χρηματικοῦ ποσοῦ, ὅπερ ὁ φονεὺς ὀφείλει νὰ πληρώσῃ. Τὸ ποσὸν τοῦτο ποικίλλει ἀναλόγως τῶν διαφορῶν φυλῶν κατὰ μέσον ὅμως ὅρον ἀνέρχεται εἰς εἴκοσιν εἰκοσάφραγκα. Μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν ὅλων αὐτῶν τῶν διατυπώσεων συνήθως ὁ τε φονεὺς καὶ οἱ συγγενεῖς του οὐδένα διατρέχουσι κίνδυνον· ἐνίοτε ὅμως, εἴτε διότι οὗτος δὲν ἀποτίει τὸ ὀφειλόμενον ποσόν, εἴτε διότι συγγενὴς τις τοῦ θύματος μὴ συγκατατιθέμενος νὰ συγχωρήσῃ τὸ ἔγκλημα, δὲν παρευρίσκεται εἰς τὴν γενομένην τελετὴν, ὁ φονεὺς μετὰ παρέλευσιν πολλῶν ἔτων δολοφονεῖται. Δὲς ἄχρι τοῦδε παρετήρησα νὰ φονευθῶσιν ἄνθρωποι, οἵτινες πρὸ εἰκοσαετίας εἶχον ἀγοράσει τὸ αἷμα, ὅπερ ὤφειλον.

Τοιοῦτον τὸ ἔθιμον τοῦ αἵματος, ὅπερ, ὡς ἀνωτέρω κατέδειξα, συχνότατα ἀποδεκατίζει πολυμελεῖς οἰκογενείας. Προσεπάθησα νὰ διηγηθῶ αὐτὸ ὅσον ἐνεστὶ λεπτομερέστερον, καθόσον καὶ εἰς τινὰς ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος, ἰδίως δὲ εἰς Μάνην, ἐπικρατεῖ, νομίζω, τοιαύτη τις συνήθεια, ἣτις ταχέως εὐχομαι νὰ ἐκλείψῃ ὀλοτελῶς. Ἦδη μεταβῶμεν εἰς ἕτερον διασκεδαστικώτερον κάπως ἔθιμον, τὸ τοῦ γάμου, οὗτινος αἱ λεπτομέρειαι εἶναι ἐπίσης λίαν περίεργοι.

(Ἔπεται συνέχεια)

Ἀλέξ. Δευτεραῖος.

ΥΠΝΩΤΙΣΜΟΣ

Συνέχεια τῶν περιέργων αὐτοῦ φαινομένων.

Διάρκεια τοῦ ὑπνωτισμοῦ.

Δὲν εἶνε βεβαίως ὠρισμένος ὁ χρόνος, καθ' ὃν δύναται νὰ μείνῃ τις ὑπνωτισμένος. Ποικίλλει ἀπὸ στιγμῶν μέχρι μακροτάτου χρόνου ἀναλόγως τῆς καταστάσεως τοῦ ἀτόμου.

ὑπό πολλῶν συγγραφέων σημειοῦνται περιστατικά, καθ' ἃ οἱ ὑπνωτισθέντες ἀφυπνίσθησαν μετὰ μῆνας ὀλοκλήρους.